

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний біотехнологічний університет

Факультет ветеринарної медицини
(назва факультету)

"Затверджую"

Завідувач кафедри
фізіології та біохімії тварин
(назва кафедри)

 (Денисова О.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

" 30 " червня 2025 року

Кафедра "Фізіології та біохімії тварин"
(назва кафедри)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ВК «КЛІНІЧНА ПАТОФІЗІОЛОГІЯ» (шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u> (назва)
Галузь знань	<u>21 Ветеринарія</u> (шифр і назва)
Спеціальність	<u>211 Ветеринарна медицина</u> (шифр і назва)
Освітня програма	<u>Ветеринарна медицина</u> (назва)

Харків – 2025 р.

Укладачі професор Жукова І.О., ст. викладач Кочевенко О.С.

:

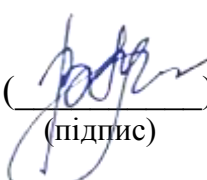
_____ (вчене звання, посада, прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена на розширеному засіданні кафедри "фізіології та біохімії тварин"
(назва кафедри)

Протокол від: " 30 " червня 2025 року № 20

Робочу програму погоджено

Гарант освітньої програми Ветеринарна медицина
(назва ОПП)

« 30 » червня 2025 року () Науменко С.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Подовжено термін дії до:

" " 20 р протокол від № від " " 20 р
завідувач кафедри _____ (назва кафедри) _____ (підпис) (_____ (прізвище та ініціали))

" " 20 р протокол від № від " " 20 р
завідувач кафедри _____ (назва кафедри) _____ (підпис) (_____ (прізвище та ініціали))

" " 20 р протокол від № від " " 20 р
завідувач кафедри _____ (назва кафедри) _____ (підпис) (_____ (прізвище та ініціали))

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів <u>3,0</u>	Статус дисципліни: <i>вибіркова</i>
Розділів – <u>2</u>	Рік підготовки:
	<u>3-й</u>
	Семестр
	<u>6-й</u>
Загальна кількість годин <u>90,0</u>	Лекції
	<u>12 год</u>
	Практичні, (семінарські)
	-
	Лабораторні
	<u>18 год</u>
	Самостійна робота
	<u>60 год</u>
Годин для денної форми навчання: аудиторних – <u>30</u> ; самостійної роботи здобувача – <u>60</u>	Вид контролю:
	<i>Залік диференційований</i>

2. Мета і завдання дисципліни

Клінічна патофізіологія поєднує в єдину цілісну систему фундаментальні та клінічні дисципліни. Вибіркова компонента «Клінічна патофізіологія» побудована на клінічних завданнях і кейсах як поширених захворювань тварин, так і досить рідкісних.

Метою дисципліни «Клінічна патофізіологія» є формування у майбутніх лікарів ветеринарної медицини раціонального клінічного мислення, навчання їх аналізуванню патологічних процесів на основі інтеграції фундаментальних та клінічних знань для вирішення професійних завдань та навчання обґрунтовуванню принципів діагностики, лікування та профілактики захворювань.

Дисципліна побудована на клінічних прикладах та кейсах, розвиває навички аналізу, синтезу та системного підходу до патологій для більш ефективної лікарської дії.

Дисципліна спрямована на розвиток у студентів здатності аналізувати, синтезувати факти та логічно моделювати патологічні ситуації, що необхідно для ефективного вирішення професійних завдань.

Клінічна патофізіологія інтегрує фундаментальні знання про закономірності розвитку захворювань із клінічними проявами, дозволяючи зібрати розрізнені факти на єдину картину.

Студенти вивчають загальні та конкретні механізми виникнення та розвитку патологічних процесів та захворювань, а також компенсаторні реакції організму.

Дисципліна закріплює знання про етіологію, патогенез та клінічні прояви хвороб, а також вчить застосовувати патофізіологічно обґрунтовані методи діагностики та лікування.

Метою є набуття професійних компетенцій, пов'язаних із умінням обґрунтовувати патогенетичні засади лікування, реабілітації та профілактики захворювань.

Базовими дисциплінами для успішного засвоєння програмного матеріалу дисципліни є «Анатомія», «Гістологія», «Фізіологія», «Біохімія», «Патофізіологія».

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Патолофізіологія типових патологічних процесів, принципи діагностики, лікування та профілактики

Тема 1. Клінічна патофізіологія екстремальних і термінальних станів, запалення і алергії.

Короткий зміст теми. Екстремальні стани: шок, колапс, кома (принципи лікування і профілактики). Системна і локальна запальна реакція – основа розвитку синдрому поліорганної недостатності (етіологія, патогенез, принципи лікування). Алергія. Природа алергенів. Принципи діагностики алергії. Типи і механізми десенсибілізації. Принципи та лікування алергічних реакцій.

Рекомендована література: 1 [с. 22-34; 89-131], 2, 3 [с. 59-80; 150-169], 4 [с. 23-53; 96-118], 5 [с. 26-52; 112-143], 6 [с. 13-27; 98-122], 11, 12, 13 [с. 12-40].

Тема 2 Пухлинні процеси.

Короткий зміст теми. Пухлинна прогресія в онкології і онкогематології, патофізіологічні особливості лікування пухлин у тварин. Патогенез пухлинного росту. Розширена класифікація пухлин.

Рекомендована література: 1 [с. 148-169], 2, 3 [с. 173-189], 4 [с. 138-167], 5 [с. 144-177], 6 [с. 122-148], 11, 12, 15, 16.

Розділ 2. Клінічна патофізіологія органів та систем

Тема 3. Клінічна патофізіологія системи крові.

Короткий зміст теми. Патогенетична характеристика класифікацій анемії для аналізу їх проявів.

Типові порушення в системі білої крові: аналіз механізму розвитку і причини змін клітинного складу «білої крові» їх клініка та наслідки.

Патогенетичні основи діагностики лейкозів та інших гемобластозів тварин, особливості результатів терапії.

Рекомендована література: 1 [с. 211-248], 2, 3 [с. 277-301], 7 [с. 14-59], 20.

Тема 4. Клінічна патофізіологія серцево-судинної і дихальної систем організму

Короткий зміст теми. Гіпертензивний синдром та ішемічна хвороба серця (ІХС) у тварин: види, етіологія і патогенез, основні алгоритми діагностики, профілактики та лікування.

Синдром обструкції верхніх і нижніх дихальних шляхів. Бронхообструкція. Хронічна обструктивна хвороба легень.

Рекомендована література: 1 [с. 249-318], 2, 3 [с. 262-270; 301-323; 327-338], 4 [с. 218-271], 5 [с. 215-280], 7 [с. 60-180], 22, 23.

Тема 5. Клінічна патофізіологія органів травлення, печінки, сечовидільної та нервової систем

Короткий зміст теми. Сучасні уявлення про механізми ураження шлунково-кишкового тракту. Принципи профілактики та лікування виразкової хвороби.

Патогенетичні механізми розвитку гострого панкреатиту. Місцеві та системні зміни в його патогенезі. Панкреатичний шок, обґрунтування, методи

лікування і профілактики.

Синдроми гострої і хронічної ниркової недостатності (нефротичний синдром, пієлонефрит, та ін.) етіологія, патогенез, алгоритми діагностики, лікування і профілактики.

Рекомендована література: 1 [с. 319-391], 2, 3 [с. 339-379], 4 [с. 272-402], 5 [с. 281-310], 7 [с. 181-357].

Тема 6. Клінічна патофізіологія ендокринних розладів у тварин.

Короткий зміст теми. Основні ендокринні захворювання тварин, етіологія, патогенез, клінічні прояви і методи профілактики і лікування

Цукровий діабет тварин. Етіопатогенетична характеристика, методи лікування і профілактики

Рекомендована література: 1 [с. 408-420], 2, 3 [с. 380-401], 5 [с. 335-480], 7 [с. 413-520].

4 Структура навчальної дисципліни

Назва розділів та тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Загальний обсяг	аудиторних			Самостійна робота	
		усього	в тому числі			
лекції			лабораторні	практичні		
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Патофізіологія типових патологічних процесів, принципи діагностики, лікування та профілактики						
Тема 1. Клінічна патофізіологія екстремальних і термінальних станів, запалення і алергії.	21	6	2	4		15
Тема 2. Пухлинні процеси.	19	4	2	2		15
<i>Разом за розділом 1</i>	40	10	4	6		30
Розділ 2. Клінічна патофізіологія органів та систем						
Тема 3. Клінічна патофізіологія системи крові.	14	6	2	4		8
Тема 4. Клінічна патофізіологія серцево-судинної і дихальної систем організму.	14	6	2	4		8
Тема 5. Клінічна патофізіологія органів травлення, печінки, сечовидільної та нервової систем.	12	4	2	2		8
Тема 6. Клінічна патофізіологія ендокринних розладів у тварин.	10	4	2	2		6
<i>Разом за розділом 2</i>	50	20	8	12		30
Всього годин	90	30	12	18		60

5 Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми заняття	Кількість годин
Розділ 1. Патолофізіологія типових патологічних процесів, принципи діагностики, лікування та профілактики		
1	Запалення. Системна і локальна запальна реакція – основа розвитку синдрому поліорганної недостатності (етіологія, патогенез, принципи лікування).	2
2	Пухлинні процеси. Пухлинна прогресія в онкології і онкогематології, патофізіологічні особливості лікування пухлин у тварин.	2

Розділ 2. Клінічна патофізіологія органів та систем		
3	Клінічна патофізіологія крові. Патогенетична характеристика класифікацій анемії для аналізу їх проявів. Типові порушення в системі білої крові: аналіз механізму розвитку і причини змін клітинного складу «білої крові» їх клініка та наслідки.	2
4	Патофізіологія серцево-судинної системи. Гіпертензивний синдром у тварин: види, етіологія і патогенез, основні алгоритми діагностики, профілактики та лікування.	2
5	Патофізіологія шлунково-кишкового тракту і печінки. Сучасні уявлення про механізми ураження шлунково-кишкового тракту. Принципи профілактики та лікування виразкової хвороби.	2
6	Патофізіологія ендокринної системи. Основні ендокринні захворювання тварин, етіологія, патогенез, клінічні прояви і методи профілактики і лікування.	2
Разом		12

6. Лабораторні заняття

№ з/п	Назва теми заняття	Кількість годин
Розділ 1. Патофізіологія типових патологічних процесів, принципи діагностики, лікування та профілактики.		
1.	Клінічна патофізіологія екстремальних і термінальних станів: шок, колапс, кома (принципи лікування і профілактики).	2
2.	Алергія. Природа алергенів. Принципи діагностики алергії. Типи і механізми десенсибілізації. Принципи та лікування алергічних реакцій.	2
3.	Патогенез пухлинного росту. Розширена класифікація пухлин.	2
Розділ 2. Клінічна патофізіологія органів та систем.		
4.	Патогенетичні основи діагностики лейкозів та інших гемобластозів тварин, особливості результатів терапії.	2
5.	Ішемічна хвороба серця (ІХС) у тварин, патофізіологічні принципи лікування і профілактики.	2
6.	Синдром обструкції верхніх і нижніх дихальних шляхів. Бронхообструкція. Хронічна обструктивна хвороба легень.	2
7.	Патогенетичні механізми розвитку гострого панкреатиту. Місцеві та системні зміни в його патогенезі. Панкреатичний шок, обґрунтування, методи лікування і профілактики.	2
8.	Синдроми гострої і хронічної ниркової недостатності (нефротичний синдром, пієлонефрит, та ін.) етіологія,	2

	патогенез, алгоритми діагностики, лікування і профілактики.	
9.	Цукровий діабет тварин. Етіопатогенетична характеристика, методи лікування і профілактики. Тестова контрольна робота, розв'язання ситуаційних задач.	2
	Разом	18

7 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Патофізіологія типових патологічних процесів, принципи діагностики, лікування та профілактики.		
1.	Типові метаболічні порушення: механізми гіпер- та дегідратації. Принципи лікування набряків. Характеристика ацидозу та алкалозу, основні лабораторні критерії та механізми виявлених порушень в організмі хворого. Патогенетичні особливості лікування метаболічних розладів.	15
2.	Гемобластози котів і собак і та можливості трансплантації кісткового мозку у цих тварин.	15
Розділ 2. Клінічна патофізіологія органів та систем.		
3.	Тромбо-геморагічний синдром: порушення у стінках мікросудин; синдром внутрішньосудинного дисимінованого згортання (ДВЗ-синдром)» тромболітичний синдром; основні геморагічні захворювання і синдроми.	4
4.	Основні наслідки реперфузії міокарду і способи їх попередження. Зворотне ішемічне/реперфузійне ушкодження міокарду і адаптивні реакції міокарду на цю патологію.	4
5.	Пневмосклероз, етіологія і патогенез, методи профілактики захворювання. Синдром гострого ураження легень. Методи медичної допомоги та її етіопатологічне значення.	8
6.	Сучасні уявлення про патогенетичні формування механізмів розладів нервової системи. Рухові та сенсорні розлади, їх етіопатогенетичні особливості, основні принципи патогенетично-детермінованої фармакологічної корекції.	4
7.	Сечокам'яна хвороба у котів і собак, етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, лікування та профілактика.	4
8.	Синдром гіпо- і гіпертиреозу, синдром хронічної надниркової недостатності	6
	Разом	60

8 Методи навчання

1. Лекційні заняття: лекція, розповідь, пояснення, ілюстрація, бесіда.
2. Лабораторні заняття: бесіда, пояснення, демонстрація, ілюстрація, лабораторний метод, практична робота.
3. Самостійні заняття з опрацюванням тем з використанням різних джерел літератури.

9. Методи контролю

- ❖ усне опитування;
- ❖ тестовий контроль;
- ❖ диференційований залік.

Під час поточного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

Підсумковий семестровий контроль (диференційований залік) визначається за сумою фактично набраних рейтингових балів з поточного контролю та індивідуального навчально-дослідного завдання.

Поточний контроль проводиться протягом семестру шляхом опитуванням (усного або тестового), а також перевірки якості опанування тем самостійної роботи.

Під час вибору критеріїв оцінки засвоєння здобувачем програми дисципліни враховано виконання програми і засвоєння матеріалу в частині лекційних і лабораторних занять, а також виконання передбаченої програмою самостійної роботи.

Усі види контролю (усне опитування, письмове опитування, тестове опитування) тісно пов'язані та організовуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу здобувачів і забезпечити об'єктивне оцінювання рівня їх знань.

Після закінчення вивчення дисципліни підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку і здобувач може набрати протягом семестру в точках контролю від 60 до 100 балів включно.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі

У процесі вивчення курсу успішність здобувачів визначається шляхом проведення поточного та підсумкового контролів (складання диференційованого заліку).

Поточне тестування та самостійна робота						Всього балів	
Розділ 1		Розділ 2				За підсумками розділів (Р)	Залікове тестування (ЗТ)
T ₁	T ₂	T ₃	T ₄	T ₅	T ₆	$((T_1+T_2+...+T_6)/n) \times 60\%$	ЗТх0,4
0-100	0-100	0-100	0-100	0-100	0-100	0-100	

T₁, T₂... T₆ – теми розділів, n – кількість тем.

Оцінка, яку отримує здобувач вищої освіти за проведення проміжного (поточного) контролю (**ПК**) складається з балів, які здобувач отримує під час тестування (**Т**), які складають 30 %; балів, які здобувач отримує під час активності на заняттях (**З**), які складають 40 % і балів за засвоєння блоку самостійної роботи (**С**), які складають 30 %.

$$\text{ПК} = \text{Т} \times 0,3 + \text{З} \times 0,4 + \text{С} \times 0,3$$

У кожному розділі освітньої компоненти проводиться поточний контроль (поточний контроль – **ПК**).

Підсумковий контроль навчальної успішності здобувачів здійснюється у формі заліку за результатами комп'ютерного тестування. Оцінка з диференційованого заліку з освітнього компоненту (дисципліни) визначається за 100-бальною шкалою.

Підсумковий контроль навчальної успішності здобувачів здійснюється у формі диференційованого заліку за результатами комп'ютерного тестування. Залікова оцінка з освітнього компоненту (дисципліни) визначається за 100-бальною шкалою.

Залікове оцінювання (**ЗО**) становить 40 % від загальної підсумкової оцінки (**ПО**).

$$\text{ЗО} = \text{БЗТ} \times 0,4$$

де: **ЗО** – залікове оцінювання; **БЗТ** – бали за залікове тестування, які становлять 40 % балів від набраних за залікове тестування балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється, як середнє арифметичне значення (**САЗ**) всіх отриманих студентом оцінок з поточного контролю (**ПК**) засвоєння матеріалу розділів з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$\text{САЗ} = (\text{ПК}_{\text{розд.1}} + \text{ПК}_{\text{розд.2}}) / 2$$

$$\text{БПК} = \text{САЗ} \times 0,6$$

де: **БПК** – бали з поточного контролю, які складають 60 % балів від загальної підсумкової оцінки; **САЗ** – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок з поточного контролю.

Таким чином, підсумкова оцінка (**ПО**) розраховується за формулою:

$$\text{ПО} = \text{ЗО} + \text{БПК}$$

Результати тестувань відображаються у системі Moodle ДБТУ. Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

11. Шкала: національна та ECTS і критерії оцінювання до визначення рівня знань і навичок

Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюють згідно з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ECTS.

Основні положення:

Загальна кількість поточних контрольних заходів, що мусить скласти студент з дисципліни, визначається з урахуванням кількості кредитів з дисципліни.

За результатами поточного контрольного заходу рівень засвоєння студентом навчального матеріалу оцінюється за національною шкалою та шкалою *ECTS*.

Кількість балів, отримана студентом при оцінюванні підсумкового контролю, співвідноситься з оцінками за національною шкалою та шкалою *ECTS* відповідно до таблиці 1.

1. Шкала оцінювання

100- бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи лише з незначною кількістю помилок	A
82 – 89	добре	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B
74 – 81		Добре – загалом правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
64 – 73	задовільно	Задовільно – непогано, але із великою кількістю недоліків	D
60 – 63		Достатньо – відповідь, робота задовольняє мінімальні критерії	E
35– 59	незадовільно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Складання поточних контролів є обов'язковим. Розділ вважається зарахованим, якщо студент набрав мінімально необхідну кількість балів та більше.

Результати рейтингу з розділу доводяться до відома студентів не пізніше третього робочого дня після проведення контрольного заходу і, у разі відсутності претензій з боку студентів, вважаються остаточними.

Якщо студент не погоджується з рішенням про присвоєння йому балів рейтингу за розділ, то він повинен відразу після їх оголошення звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри та у визначений термін скласти усну атестацію з розділу перед комісією. Склад апеляційної комісії у кожному конкретному випадку визначається завідувачем кафедри. Рішення комісії є остаточним.

Студент, який не з'явився на поточний контроль має право складати пропущений поточний контроль під час залікового тижня.

Підсумковий рейтинг поточної успішності з дисципліни вираховується усередненням рейтингів з усіх розділів. Семестрова оцінка виставляється студенту з врахуванням результатів підсумкового та поточного контролів. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати при вивченні дисципліни, дорівнює 100.

Диференційований залік передбачає наявність підсумкового тестування. При наявності дозволу на автоматичне зарахування диференційованого заліку, студент, який своєчасно складав усі поточні контрольні заходи та за їх результатами атестований з оцінкою «відмінно», може отримати залік автоматично. Семестровою оцінкою у цьому випадку є усереднена оцінка за розділи.

Викладач зобов'язаний здати заповнену заліково-екзаменаційну відомість до навчального відділу протягом наступного граничного терміну: для диференційованого заліку - не пізніше, ніж на наступний робочий день після його завершення.

Засвоєння блоку самостійної роботи оцінюються за шкалою відповідно до наступної регламентації (табл. 2).

Таблиця 2.

Шкала оцінювання самостійної роботи

Критерії оцінювання (100-бальна система, усне опитування).

№	Критерій	Максимальна кількість балів	Опис
1	Повнота відповіді	30 балів	Відповідь охоплює всі основні аспекти питання, розкриває його зміст відповідно до навчальної програми.
2	Правильність і точність викладу	20 балів	Відповідь не містить фактичних, логічних або термінологічних помилок.
3	Послідовність і логічність	10 балів	Відповідь логічно структурована, без непослідовних або хаотичних фрагментів.
4	Мова і стиль викладу	10 балів	Висловлення грамотне, чітке, з використанням фахової термінології.
5	Самостійність мислення	10 балів	Студент демонструє вміння робити власні висновки, аналіз, порівняння, наведення прикладів.
6	Додаткові знання (поза основною програмою)	10 балів	Відповідь містить посилання на сучасні джерела, міжпредметні зв'язки, новітні дані.
7	Уміння відповідати на додаткові запитання	10 балів	Студент упевнено реагує на уточнюючі чи поглиблюючі запитання викладача, наводить

			додаткові аргументи або приклади.
--	--	--	-----------------------------------

Перерахунок оцінок за 100-бальною шкалою до національної шкали та шкали ECTS здійснюють згідно таблиці:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Активність на заняттях оцінюються за шкалою з максимальною кількістю 100 балів відповідно до наступної регламентації (табл. 3)

Таблиця 3.

Шкала оцінювання активності на заняттях

Шкала ECTS	Національна шкала	Бали	Розшифрування балів
A	відмінно	90-100	студент активно працює протягом занять, надає повні відповіді на запитання викладача і показує при цьому глибоке оволодіння матеріалом, здатний висловити власну думку при обговоренні ситуаційних завдань, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення й висновки, правильно виконує навчальні завдання, наявність конспекту теоретичного матеріалу у повному обсязі, регулярне відвідування системи Moodle
B	добре	82-89	студент активно працює протягом занять, питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване фактами, з посиланнями на літературні джерела, висвітлення питань завершене висновками, студент виявив вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. Але у відповідях допущені

			неточності, деякі незначні помилки, наявність конспекту теоретичного матеріалу у повному обсязі, регулярне відвідування системи Moodle
C	добре	74-81	студент активно працює протягом занять, питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване фактами, з посиланнями на літературні джерела, висвітлення питань завершене висновками, студент виявив уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. Але у відповідях допущені неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, наявність неповного конспекту теоретичного матеріалу, часткове відвідування системи Moodle
D	задовільно	64-73	студент у цілому оволодів суттю питань з тематики, виявляє знання лекційного матеріалу та навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки й розв'язувати ситуаційні задачі. Але на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу, неповне конспектування теоретичного матеріалу, часткове відвідування системи Moodle
E	задовільно	60-63	у студента відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення, виявлене невміння розв'язувати ситуаційні завдання, неповне конспектування теоретичного матеріалу, часткове відвідування системи Moodle
FX, F	незадовільно	0-59	відсутність бажання приймати участь в обговоренні питань, відсутність конспекту, нерегулярне відвідування системи Moodle

Приклад: студент написав тестові завдання поточного контролю на 85 балів. Помножуємо на 0,3. Результат за тести становить 25,5 балів. За самостійну роботу студент отримав 88 балів. Помножуємо на 0,3. Результат за неї становить 26,4 бали. За активність на заняттях – студент отримав 74 бали. Помножуємо на 0,4. Отримуємо 29,6. Усього за поточний

контроль кількість балів становить 81,5 бали. Усереднюємо у бік більшої кількості й отримуємо 82 бали, що дорівнює добре В.

Щодо підсумкової атестації студента до уваги приймається результат, отриманий за поточну роботу студента (середнє значення за 2 розділи, що помножується на 0,6) та підсумкову тестову роботу (помножується на 0,4).

Приклад: I розділ – 83 бали, II розділ – 95 балів. Сума балів за розділи складає $178 / 2 = 89$ балів – це отримуємо середнє значення. Далі $89 \times 0,6 = 53,4$ (53) бали. Підсумковий іспит студент написав на 91 бал. $91 \times 0,4 = 36,4$ бали. Отже, загальна кількість балів за дисципліну складає $53,0 + 36,4 = 89,4$. Усереднюємо у бік меншої кількості й отримуємо 89 балів, що дорівнює оцінці добре або В.

12. Методичне забезпечення

1. Посібник до практичних занять з патологічної фізіології /За ред. Ю.В.Биць, Л.Я.Данилової. – К.: Здоров'я., 2001.
2. Мультимедійний репозитарій.

13. Рекомендована література

Основна література:

3. Жукова І.О. Конспект лекцій з патологічної фізіології для студ. вищ. навч. закл. зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»: ДБТУ, 2022. 420 с.
4. Жукова І.О., Денисова О.М., Бобрицька О.М., Костюк І.О., Кочевенко О.С., Водоп'янова Л.А., Югай К.Д. Патологічна фізіологія : тлумачний словник. Харків: Видавництво КП «Міська друкарня», 2023. 239 с.
5. Березнякова А.І., Кузнецова В.М., Філімонова Н.І., Березнякова М.Є., Тищенко І.Ю. Патологічна фізіологія: Підруч. для студ. вищ. фармац. навч. закл. і фармац. ф-тів вищ. мед. навч. закладів. Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2003. 424 с.
6. Мазуркевич А.Й. Тарасевич В.Л., Клугі Дж. та ін. Патофізіологія тварин. К.: «Вища школа», 2000. 352 с.
7. Зайко М.Н., Биць Ю.В., Кришталь М.В. та ін. Патофізіологія: підручник (ВНЗ III-IV р. а.) /.; за ред. М.Н. Зайка, Ю.В. Биця, М.В. Кришталю. 6-е вид., переробл. і допов. Київ: «Медицина», 2017. 736 с.
8. Атаман О.В. Патофізіологія: в 2 т. Т1. Загальна патологія / О.В. Атаман : підручник для студ. ВНЗ 3-тє видання. Вінниця: «Нова книга», 2006. 584с.
9. Атаман О.В. Патофізіологія: в 2 т. Т2. Патофізіологія органів і систем : підручник для студ. ВНЗ 3-тє видання. Вінниця: «Нова книга», 2019. 448 с.

Допоміжна література:

10. Атаман О. В. Патологічна фізіологія в запитаннях та відповідях. 6-те вид. оновлене та доповнене) / О. В. Атаман. Вінниця: «Нова книга», 2021. 568с.
11. Мазуркевич А.Й. Патофізіологія тварин. Практикум. / А.Й. Мазуркевич, В.Б. Данілов, Н.В. Куц. К.: Мета, 2003. 176 с., іл.
12. Sorokina I.V., Markovskiy V.D., Halata D.I. et al. Pathomorphology: textbook. 2nd edition. К.: «Медицина», 2020. 328 с.

13. Krishtal N.V., Mikhnev V.A., Zayko N.N. et al. Pathophysiology: textbook. 2nd edition. K: «Медицина», 2018. 656 с.
14. Кумар В., Аббас А.К., Астер Д. К. Основи патології за Роббінсом: К. «Медицина», 2020. 532 с.
15. Рикало Н.А. Типові патологічні процеси. Навчальний посібник. Вінниця, 2015. 150 с.
16. Huether S. E., McCance K. Mosby L. Understanding Pathophysiology 7th Edition, 2020. 1116 с.
17. Онкологія / Г.В. Бондар, А.І. Шевченко, І.Й. Галайчук, Ю.В. Думанський та ін. : підручник. 2-е видання: К. «Медицина», 2019, 520 с.
18. Онкологія : підручник / [А. І. Шевченко, О. П. Колеснік, Н. Ф. Шевченко та ін.] ; за ред. А. І. Шевченка. Вінниця : Нова Книга, 2020. 488 с.
19. Посібник до практичних занять з патологічної фізіології /За ред. Ю.В.Биць, Л.Я.Данилової. – К.: Здоров'я, 2001.
20. Невідкладні стани / Регеда М.С., Трутяк І.Р., Гайдучок І.Г. та ін.; за редакцією доктора медичних наук Регеди М.С. – Львів, 2001. 847 с.
21. Кришталь М. В., Гоженко А. І., Сірман В. М. Патофізіологія нирок : навч. посіб. / М. В. Кришталь, А. І. Гоженко, В. М. Сірман. Одеса : Фенікс, 2020. 144 с.
22. Костенко В.О., Акімов О. Є., Єлінська А. М., Ковальова І. О. Патофізіологія системи крові : Навчальний посібник. Львів, 2022. 164 с.

14 Електронні інформаційні ресурси

[Online textbook on Veterinary Clinical Pathology \[http://eclinpath.com/\]](http://eclinpath.com/)
[Canine and Feline Respiratory Medicine, 2nd Edition https://vetbooks.ir/canine-and-feline-respiratory-medicine-2nd-edition/](https://vetbooks.ir/canine-and-feline-respiratory-medicine-2nd-edition/)
[Hypertension in the Dog and Cat \[https://vetbooks.ir/hypertension-in-the-dog-and-cat/\].](https://vetbooks.ir/hypertension-in-the-dog-and-cat/)

15 Зміни і доповнення

(до методичного забезпечення та рекомендованої літератури)

Що вилучається з робочої програми	Що вводиться в робочу програму	Дата розгляду кафедрою